

Het geheim van de SPAR in de Lange Hezelstraat

In het midden van de 19e eeuw kwam het toerisme in Nijmegen tot bloei. De verbeterde verbindingen van de stad met haar omgeving en de rest van Nederland speelden hierbij een grote rol. In oktober 1892 kwamen vijf heren bijeen voor de oprichting van een vereniging voor vreemdelingenverkeer (VVV). Op 12 januari 1893 vond de daadwerkelijke oprichting plaats van de vereniging "Nijmegen Vooruit". In 1911 werd een eerste informatiekiosk geopend op het Stationsplein.

Maar Nijmegen kende al veel eerder buitenlandse bezoekers. Tijdens de onderhandelingen over de Vrede van Nijmegen, die werden gevoerd in de jaren 1676 tot 1679, verbleven veel deftige mensen in Nijmegen, zo las ik op de website van het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis. Deze diplo-

maten en buitenlandse afgezanten loeerden op de plaats waar tegenwoordig winkelpanden van de Spar en het Kruidvat gevestigd zijn, de huidige adressen Lange Hezelstraat 14 en 16. In de zeventiende eeuw lag er namelijk een herberg op de hoek Begijnenstraat / Lange Hezelstraat.

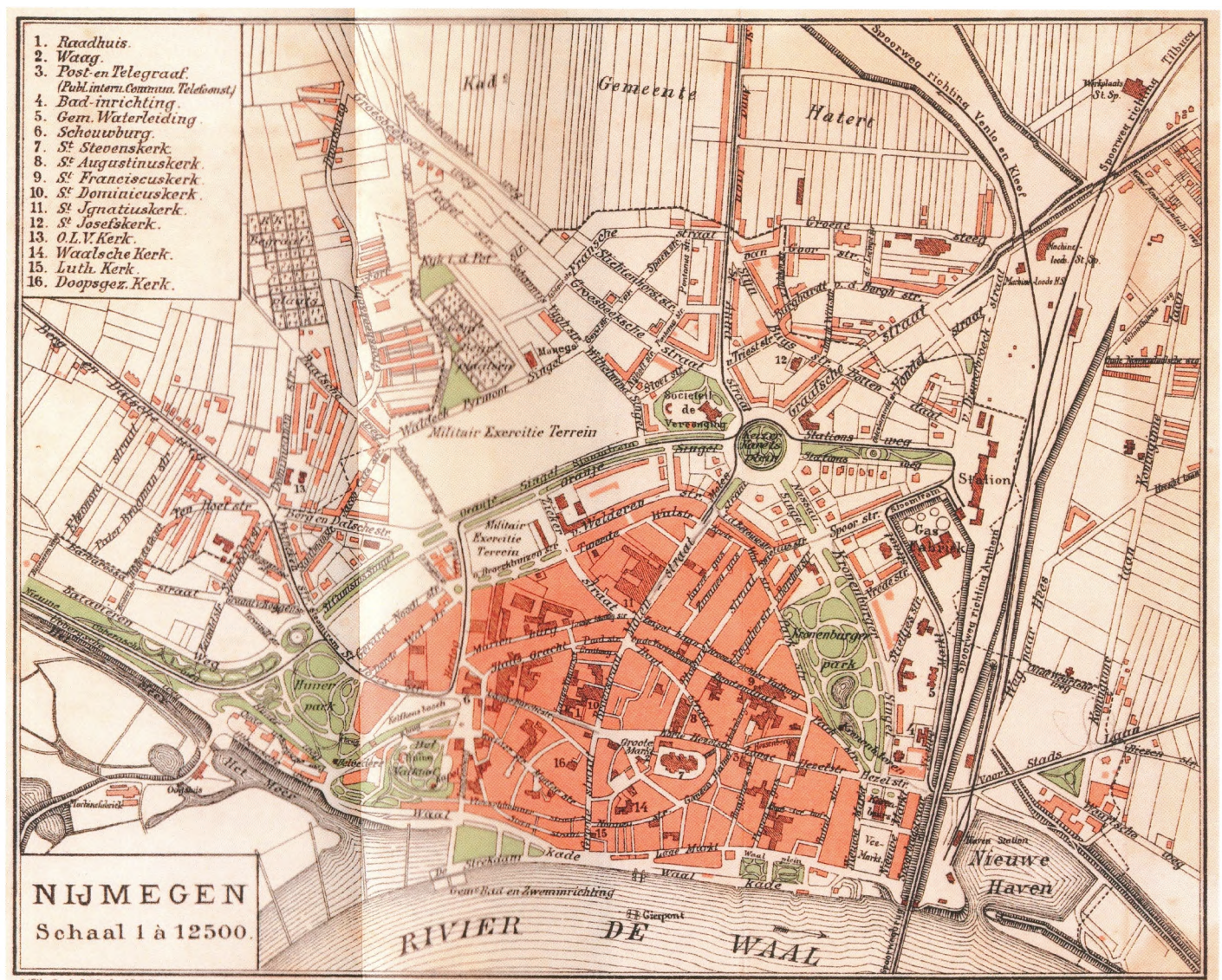
Tijdens de Vrede van Nijmegen verblijft de Zweedse afgeant, graaf Bengt Oxenstierna in deze herberg. Tot ongenoegen van de herbergier vertrekken de Zweden na de ondertekening van hun (deel)verdrag zonder te betalen. Uiteindelijk vereffent de herbergier de schuld door hun achtergelaten spullen te verkopen.

Van 1890 tot 1938 was in dit pand, op de hoek Begijnenstraat 8-10 / Lange Hezelstraat 14-16, het oudste (hoofd-) postkantoor van Nijmegen gehuis-

vest! En als je goed om je heen kijkt, zie je daar nog allerlei sporen van.

SPAR-Supermarkt-eigenaar Joost Derks heeft bij de verbouwing het systeemplafond eruit gesloopt. En daarbij kwam een geheim tevoorschijn: boven het verlaagde plafond in het voorste gedeelte van de winkel bleek het kapiteel van een zuil verborgen. Een weelderig gedecoreerd kapiteel met mooie gietijzeren krullen en een posthoorn, het symbool van de laat negentiende-eeuwse posterijen werd zichtbaar. Tussen de schappen zijn nog allerlei ijzeren kolommen van dit postkantoor te vinden. De zuilen uit het postkantoor zijn dus bewaard gebleven.

De bevoorradingspoort van de Spar in de Begijnenstraat 6 was vroeger de poort naar het plein achter het postkantoor. Door deze poort kwamen de

Afb. 1: Scan van plattegrond Nijmegen uit Gids voor Nijmegen en Omstreken, uitgegeven door "Nijmegen Vooruit" (± 1900).

NOVIOPOSTA

In dit nummer

De Bank van Leening

Het geheim van de Spar

Saal Postkarte

De Nederlandse leeuw in
de Hollandse tuin

Redactie:
J. Mulder
J. Spijkerman
J.M.A.G. Stroom

Fotografie:
W.A. v.d. Wagt

Basis ontwerp:
L. Thijsen

Illustraties:
vacature

Expeditie:
F. Piers
Tolhuis 35-17
6537 NN Nijmegen
Tel. 024-3444208

Op onderstaande afbeeldingen staan twee bekende gebouwen in het centrum van Nijmegen. De bovenste is van de Bank van Leening en hoort bij een artikel over een poststuk van de bank. Op de onderste de Spar winkel in de Lange Hezelstraat. Over het geheim dat in deze winkel verscholen ligt, gaat het tweede artikel. Dan wordt ook de relatie tussen beide artikelen duidelijk.

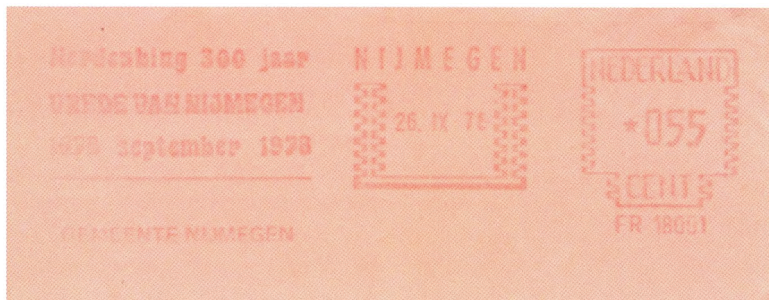

Afb. 2 De vroegere "Bank van Leening", van 1890-1949 op de straathoek Pijkestraat 2-4 / Hessenberg, een zijstraat van de Lange Hezelstraat in Nijmegen, gelegen. Het is een interessant bewaard gebleven openbaar gebouw, uit de negentiende eeuw (bouwjaar 1889-1890), gebouwd door stadsarchitect Weve.

Afb. 3 Lange Hezelstraat gezien vanaf de Ganzenheuvel met daarop de Spar winkel

Afb. 2: Frankeerstempel van de Gemeente Nijmegen ter herdenking van 300 jaar Vrede van Nijmegen.

Afb. 4: SPAR-eigenaar Joost Derks vóór de interne verbouwing.

postkoetsen naar binnen. Het postkantoor Begijnenstraat 8-10 had als officiële naam "Nijmegen-Hezelstraat" en werd gebouwd in 1890 in neogotische vormen naar ontwerp van C. Eijssvogel. In het pand bevinden zich heden ook wooneenheden.

Het hoofdpstkantoor Nijmegen- Hezelstraat is gesloten toen de nieuwbouw van het hoofdpstkantoor aan de Van Schevichavenstraat in gebruik werd genomen. Een brief met stempels en een aantekenstrookje van het oude

postkantoor is te zien in het artikel "Stads- Bank van Leening Nijmegen" elders in dit nummer van Novioposta.

In 1907-08 gaf de rijksoverheid opdracht tot de bouw van een nieuw hoofdpstkantoor in Nijmegen naar ontwerp van C.H. Peters. Dit grote L-vormige gebouw is opgetrokken in de voor zijn werk zo kenmerkende, op de neogotiek geënte vormen. De architect was een leerling van rijksbouwmeester P.H.J. Cuypers, die met zijn 'postkantorengotiek' decennialang het gezicht van de posterijen bepaalde. In het centrum van de Keizer Karelstad Nijmegen hebben in de loop van ruim zeventig jaar massa's Nijmeegse mensen en buitenstaanders dit fraaie gotische gebouw bezocht om brieven te posten, postzegels te kopen, postpakket of een aangetekend stuk aan te bieden ter verzending, geld storten of innen, geldtransacties regelen, rijbewijs aanvragen, kentekenbewijs overschrijven, telegram versturen en vast nog meer.

Tot in de jaren '80 van de vorige eeuw is het gebouw gebruikt als postkantoor. In 2010 is het oude postkantoor herontwikkeld tot een supermarkt, winkels en huurappartementen.

Jan G. Op den Camp

Afb. 5: Dit is wat tevoorschijn kwam toen het oude verlaagde plafond werd gesloopt.

Afb. 7: De poort naar het vroegere postkantoor.

Afb. 6: Zo zijn de oude elementen van het postkantoor verwerkt in de verbouwplannen.

Bronnen

- Regionaal Archief Nijmegen (RAN)
- Huis van de Nijmeegse geschiedenis
- Foto's Hezelstraat en Spar Supermarkt - Rob Verburgh, Nijmegen
- Publicatie met toestemming van Joost Derks (SPAR).

Afb. 8: De opvolger: het hoofdpstkantoor aan de Van Schevichavenstraat.

De Nederlandse leeuw in de Hollandse tuin

In het wapen van het Koninkrijk der Nederlanden zien wij op een azuur (blauw) veld een gekroonde gouden leeuw, rechtsgewend met in de rechterhand een zwaard en in de linkerhand een bundel van zeven pijlen, die

Afb 1

Afb 3

verwijzen naar de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden (1588-1795) (afbeelding 1)

Ons wapen is gebaseerd op het oorspronkelijke wapen van de Nassaus en de hertog van Bourgondië als heer van Nevers (afbeelding 2).

Op allerlei officiële waardepapieren komt deze Statenleeuw in verschillende vormen voor. Niet alleen op postzegels van het koninkrijk (afbeelding 3, 4 en 5), maar ook op belastingzegels (afbeelding 6 en 7), banderollen van rookwaren (afbeelding 8) en zelfs rentezegels (afbeelding 9 en 10)

Afb 2

Afb 5

Afb 4